

Biuletyn Informacyjny

Marzec 2019

Wydawca: Ambasada Japonii w Polsce

vol. 2

**Japonia i Polska -
100 lat stosunków
dyplomatycznych**

Japonia w Polsce, Polska w Japonii

Feliks Manggha Jasiński oczarował się sztuką japońską i zgromadził wiele jej cennych dzieł. Polscy artyści, którzy pod koniec XIX wieku się z nią zetknęli, zaczerpnęli wiele inspiracji do swojej twórczości. Japonia i jej bogata tradycja nie przestają fascynować Polaków.

Spektakl nō „Stroiciel fortepianu” autorstwa Jadwigi Rodowicz-Czechowskiej, w wykonaniu Tessenkai, Wrocław 2017. Nō jest jedną z najstarszych japońskich form teatralnych. Chociaż kanon sztuk jest ustalony od wieków, powstają także nowe, czego przykładem są polskie dramaty.

Stowarzyszenie Drogi Herbaty Urasenke Tankōkai działa w Polsce w Warszawie i Krakowie. Są to polskie oddziały stowarzyszenia utworzonego przez Sen Sōshitsu, XV głowę rodu Urasenke, od czterech wieków pielęgnującego tradycję japońskiej Drogi Herbaty. Stowarzyszenie przybliża japońską tradycję, filozofię i aktywnie działa na rzecz wymiany kulturowej.

Od 2004 roku w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego mieści się pawilon herbaciany Kaian, zaprojektowany i wykonany przez japońskich specjalistów, wyposażony w oryginalne utensylia. Odbývają się tu zajęcia uniwersyteckie poświęcone Drodze Herbaty, prezentacje i ogólnodostępne warsztaty.

Kanze Tetsunōjō IX jako Fryderyk Chopin w sztuce nō „Stroiciel fortepianu” autorstwa Jadwigi Rodowicz-Czechowskiej fot. MAEJIMA Photo Studio/dzięki uprzejmości Tessenkai

Fot. Stowarzyszenie Drogi Herbaty Urasenke Tankōkai Sunshinkai

Nie tylko tradycyjna kultura Japonii fascynuje Polaków. Coraz bardziej dostępna i popularna staje się także pop-kultura, jak manga (komiks) czy anime (filmy animowane). W ostatnich latach pojawia się coraz więcej polskich przekładów współczesnej literatury japońskiej. Polska publiczność ma możliwość oglądania japońskich filmów, prezentowanych m.in. podczas festiwalu filmowych. W galeriach i muzeach wielu polskich miast organizowane są wystawy nie tylko tradycyjnej, ale i współczesnej sztuki japońskiej. Wymiana kulturalna i artystyczna odbywa się na wielu płaszczyznach.

Polacy uczą się japońskiego

W Polsce istnieje spore zainteresowanie nauką języka japońskiego. Prężnie działają japonistyk na: Uniwersytecie Warszawskim (jako samodzielny kierunek od 1956 roku), Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie (od 1987 roku), Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (od 1987 roku) i Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (od 2008 roku). Języka można uczyć się także w wielu szkołach językowych w całej Polsce. Japonistyka na

Uniwersytecie Warszawskim to najstarszy ośrodek japonistyczny w Polsce; lektorat języka japońskiego rozpoczął się już w 1919 roku!

Rząd Japonii oferuje stypendia wyjazdowe studentom japonistyk i wielu innych kierunków oraz pracownikom naukowym w ramach różnych programów. Z możliwości nauki w Japonii mogą skorzystać także pracownicy administracji państwowej w ramach programu Young Leaders Program.

Wykład mistrza kaligrafii Souna Takedy w Uniwersytecie Warszawskim w 2017 r. fot. Takashi Itozawa/dzięki uprzejmości Mitsui & Co., Ltd.

Księżna Takamado i dyrektor Narodowego
Instytutu Fryderyka Chopina Artur Szklener
fot. Wojciech Grzędziński/NIFC

Od 2004 roku możliwe jest zdawanie w Warszawie Państwowego Egzaminu Znajomości Języka Japońskiego (JLPT). Egzamin jest przeprowadzany 2 razy w ciągu roku i za każdym razem podchodzi do niego kilkaset osób z całego kraju.

Co roku Ambasada Japonii i Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Japońskiego organizują Konkurs Krasomówczy Języka Japońskiego. W 2019 roku odbyła się jego 40. edycja.

Fryderyk Chopin i jego twórczość są w Japonii bardzo znane i bliskie sercu jego mieszkańców. Nostalgiczna nuta pobrzmiwająca w muzyce polskiego kompozytora koresponduje z japońską wrażliwością. Wiele młodych japońskich muzyków wybiera z tego względu Polskę jako miejsce studiów. W każdym Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina, najbardziej prestiżowym tego typu wydarzeniu na świecie, bierze udział wielu Japończyków. Od 1960 roku działa w Japonii Towarzystwo Fryderyka Chopina, które popularyzuje muzykę kompozytora i wiedzę o nim, a także działa na rzecz japońsko-polskiej wymiany kulturalnej.

Poznajemy się przez wspólną zabawę

Polacy mają możliwość obcowania z kulturą japońską, zarówno tradycyjną i współczesną, dzięki coraz liczniejszym inicjatywom podejmowanym na różnych szczeblach, takim jak, między innymi, dni kultury Japonii, wystawy, przedstawienia czy zawody sportowe. Wiele z tych wydarzeń organizowanych jest przez pasjonatów – Polaków i Japończyków - na rzecz wspierania wzajemnego zrozumienia i pogłębiania przyjaznych relacji na poziomie obywatelskim. W całym kraju działają liczne organizacje non-profit promujące różne aspekty kultury Japonii.

Matsuri – Piknik z Kulturą Japońską w Służewskim Domu Kultury w Warszawie w 2018 r. / fot. Bogumił Bar

Festiwal Polski
w Tokio
fot. Maciej
Komorowski/
Instytut Polski
w Tokio

© Maciej Komorowski

Jedną z takich inicjatyw jest organizowany od 2013 roku w Warszawie „Matsuri – Piknik z Kulturą Japońską”. W organizację wydarzenia zaangażowani są pracownicy firm japońskich w Polsce, Ambasadory Japonii, Polacy i Japończycy, a jego partnerami są władze samorządowe i Służewski Dom Kultury (od 2016 roku).

Fryderyk Chopin, Maria Curie-Skłodowska, Tadeusz Kantor, Lech Wałęsa czy Andrzej Wajda to nazwiska znane w Japonii. W ostatnich latach można zaobserwować zwiększenie zainteresowania Japończyków Polską. W Japonii organizowane są wydarzenia przybliżające tradycję i kulturę polską.

Są takie miejsca...

W Parku Szczytnickim we Wrocławiu mieści się Ogród Japoński. Według archiwów, w 1913 roku, gdy Wrocław był terytorium niemieckim, została zorganizowana tam wystawa EXPO, której jednym z elementów była wystawa sztuki ogrodniczej. Ogród Japoński stworzyli hrabia Fritz von Hochberg wraz z japońskim ogrodnikiem o imieniu Mankichi Arai. Ogrodnicy z Parku Szczytnickiego opiekowali się ogrodem na miarę swoich możliwości, posiłkując się nielicznymi starymi fotografiami.

Ogród Japoński w Parku Szczytnickim
we Wrocławiu
fot. Janusz Milewski

W 1995 roku, na wniosek miasta Wrocławia, w ramach programu JICA oddelegowani zostali do Polski specjaliści od projektowania ogrodów, którzy po przeprowadzeniu ekspertyzy orzekli, że rewitalizacja ogrodu jest możliwa. Na apel miasta odpowiedzieli członkowie Klubu Projektantów Ogrodów z prefektury Aichi, którzy włączyli się w plan odtworzenia Ogrodu Japońskiego. Przedsięwzięcie zakończyło się w 1997 roku, a nowo otwarty ogród nazwany został „Hakkoen” (dosł. „Ogród biało-czerwony”). W latach 1995-99 do Polski oddelegowanych zostało 7 ekspertów rządowych, zaś na płaszczyźnie obywatelskiej współpracą służyło 15 osób. Część ogrodu ucierpiała wkrótce po otwarciu w wyniku powodzi, lecz została odrestaurowana dzięki ponownej pomocy ze strony japońskiej. Obecnie ogród stanowi miejsce odpoczynku wrocławian.

Dzwon Pokoju to dar Japonii dla Warszawy, zamontowany 2 września 1989 roku przy ulicy Bukowińskiej na warszawskim Mokotowie. Jego dźwięk rozbrzmiewał każdego roku we wrześniu z okazji Międzynarodowego Dnia Pokoju. Niestety w listopadzie 2002 roku nieznani sprawcy ukradli dzwon i nigdy go nie odnaleziono. W połowie 2014 roku Zespół Kultury dla Dzielnicy Mokotów podjął działania na rzecz przywrócenia Dzwonu Pokoju w Warszawie. Zaangażowały się w nie Katedra Japonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Ambasada Japonii. Stowarzyszenie *World Peace Bell Association* zdecydowało o ponownym odlaniu w Japonii Dzwonu Pokoju dla Warszawy. Obecnie stoi on w Dolince Służewieckiej, obok Służewskiego Domu Kultury.

Dzwon Pokoju w Warszawie

Andrzej Wajda i Krystyna Zachwatowicz-Wajda w pawilonie herbacianym w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha
fot. Krzysztof Ingarden/Archiwum Muzeum Manggha

Andrzej Wajda i Muzeum Manggha w Krakowie

W listopadzie 1994 roku w Krakowie otwarto Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, powstałe z inicjatywy Andrzeja Wajdy (1926-2016) i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy. Autorem projektu jest japoński architekt Arata Isozaki. W ceremonii otwarcia wzięli udział prezydent Lech Wałęsa oraz Księżę Takamado z małżonką.

Manggha stanowi urzeczywistnienie młodszych marzeń wybitnego reżysera o budowie muzeum – domu dla kolekcji entuzjasty sztuki japońskiej, Feliksa „Mangghi” Jasieńskiego (1861-1929), którą miał okazję po raz pierwszy obejrzeć w czasie okupacji, w 1944 r., na wystawie w Sukienicach.

Feliks „Manggha” Jasieński
Archiwum Muzeum Manggha w Krakowie

Archiwum Muzeum Manggha w Krakowie

W 1987 roku Andrzej Wajda otrzymał Nagrodę Kioto i całą kwotę przeznaczył na realizację swojego młodzięczego marzenia. Wsparcia finansowego udzielił także rząd i Związek Zawodowy Kolei Wschodniej Japonii oraz osoby prywatne.

W 2002 roku Muzeum Manggha gościło japońską parę cesarską podczas oficjalnej wizyty Ich Cesarskich Mości. W czerwcu 2013 roku wizytę złożyła małżonka premiera Japonii, Akie Abe, a w październiku 2015 roku Księżna Takamado.

Muzeum Manggha może się poszczycić jedną z największych w Europie kolekcji drzeworytów japońskich (około 4600 sztuk). Organizuje nie tylko wystawy prezentujące kulturę i sztukę Japonii, ale także inne wydarzenia: wykłady, warsztaty, pokazy, projekty edukacyjne i konferencje naukowe. Przy muzeum działa również szkoła języka japońskiego i filia szkoły herbaty rodu Urasenke.

Wnętrze Muzeum Manggha w Krakowie
© Andrzej Janikowski

FOT. © ANDRZEJ JANIKOWSKI

Bushidō – duch Japonii w Polsce

Japońskie sztuki walki cieszą się w Polsce ogromnym zainteresowaniem – hart ducha, niezłomność, siła to cechy kojarzone z bushidō, japońską drogą samurajów, które korespondują z polskimi wartościami. W wielu miastach prężnie działają organizacje promujące sztuki walki, a tym samym trening ducha przez trening ciała. W całym kraju rozgrywane są turnieje krajowe i międzynarodowe, a polscy zawodnicy odnoszą sukcesy także za gra-

nicą. Trwa ożywiona współpraca między japońskimi a polskimi ośrodkami sztuk walki. Z uwagi na zaangażowanie i dużą aktywność rząd japoński w 2006 roku przyznał Polskiemu Związkowi Sumo i Polskiemu Związkowi Karate Tradycyjnego granty na zakup sprzętu sportowego. W 2014 roku Polski Związek Kendo został uhonorowany Dyplomem Ministra Spraw Zagranicznych.

Sumo połączyło ze sobą dwa miasta: polski Krotoszyn i japońska Okinoshima podpisały 9 lipca 2016 roku umowę partnerską.

Uroczystość podpisania umowy partnerskiej między Krotoszynem i Okinoshimą (prefektura Shimane)
© Sebastian Szostak

Wydarzenia towarzyszące obchodom rocznicowym

Przez cały 2019 rok, zarówno w Polsce, jak i w Japonii, odbywać się będzie wiele wydarzeń towarzyszących obchodom 100. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między oboma krajami. Poniżej przedstawiamy listę przedsięwzięć aktualną w dniu wydania niniejszego biuletynu (marzec 2019). Najnowsze informacje o wydarzeniach organizowanych na terenie Polski znajdują się na stronie: <https://www.pl.emb-japan.go.jp/100/>

Kwiecień – maj

- Miesiąc japoński w Ogrodzie Botanicznym w Powsinie (Warszawa)
- Sympozjum naukowe oraz warsztaty Future text. Sztuka Informacji w Japonii (Warszawa)
- Wystawa GEI-TEN (Muzeum Plakatu w Wilanowie – Warszawa)
- Międzynarodowa konferencja naukowa: nadzór korporacyjny, efektywność i społeczna odpowiedzialność biznesu (Łódź)
- Wystawa: Retrospektywa Koji Kamoji. Cisza i wola życia (Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- XIII Dni Japońskie (Łódź)
- Wystawa prac japońskich artystów (Wydział Informacji i Kultury Ambasady Japonii, Warszawa)
- Dziecięcy świat kimon (Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- 18. Biennale Sztuki Mediów WRO 2019 CZYNNIK LUDZKI (Wrocław)
- Pokaz japońskiego tańca tradycyjnego – Rankoh Fujima (Warszawa, Wrocław)
- VIII Ogólnopolskie Dni Kultury Japonii i Kultur Wschodu (Łódź)
- Sadzenie japońskich wiśni sakura z okazji 100-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Japonią (Olsztyn)
- Japoński Dzień Dziecka (Warszawa)

Rankoh Fujima ©MASAO OKAMURA(TES-OSAKA)

Matsuri

Piknik z Kulturą Japońską

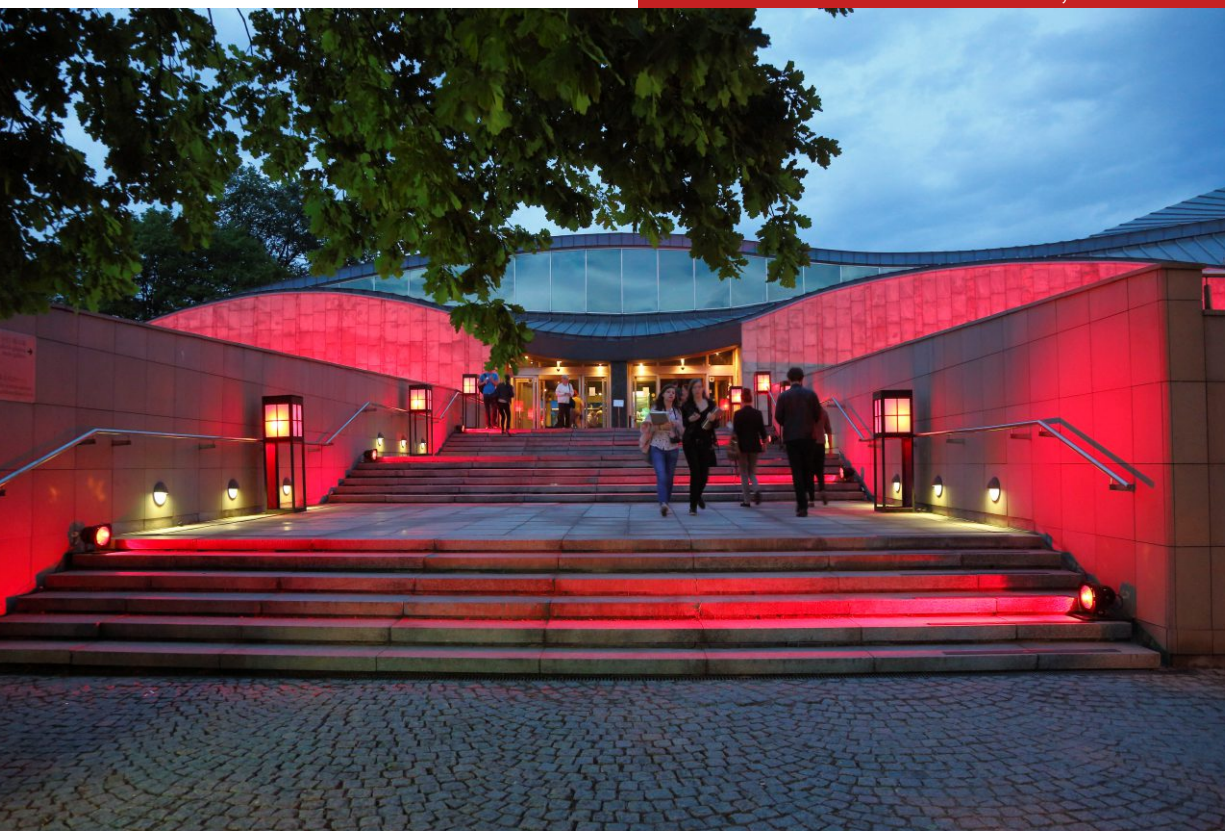
Czerwiec – lipiec

- XXII Międzynarodowy Festiwal i Konkurs Muzyki Gitarowej Trzęsacz – Pobierowo 2019
- Matsuri – Piknik z Kulturą Japońską (Służewski Dom Kultury - Warszawa)
- 5. Konkurs Kaligrafii Europy Środkowo-Wschodniej
- Wystawa prac japońskich artystów (Poznań)
- Występ Kitanodai Gagaku Ensemble (Muzeum Azji i Pacyfiku - Warszawa, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- Seminarium aikido (Suchy Las)

Sierpień – wrzesień

- Wydarzenie „Fala stulecia” (Wrocław)
- Arcydzieła z kolekcji Ei Nakau (Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- Polsko-Japońska Konferencja Studencka 2019 (Warszawa, Toruń)

Muzeum Manggha w Krakowie
© Andrzej Janikowski

Październik – listopad

- Konferencja naukowa z okazji 100-lecia Japonistyki Uniwersytetu Warszawskiego (Biblioteka Uniwersytecka – Warszawa)
- Kuromori Kabuki w Polsce (Teatr Collegium Nobilium – Warszawa, Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- 100 prac japońskich kaligrafów na stulecie stosunków dyplomatycznych Polski z Japonią (Muzeum Okręgowe w Toruniu)
- Miecz japoński. Synteza sztuki i techniki. Wystawa mieczy z Muzeum Miecza Japońskiego Bizen-Osafune (Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)

Grudzień i wydarzenia planowane w 2020 roku

- 25. rocznica powstania Muzeum Manggha (Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha - Kraków)
- Konferencja: „Relacje. Pomiędzy słowem, dźwiękiem i obrazem. Stulecie kontaktów dyplomatycznych Polska-Japonia (UAM, Poznań)
- (Kwiecień 2020) Katsushika Hokusai - drzeworyt japoński ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie (Muzeum Narodowe w Krakowie)

Hokusai „Wielka fala w Kanagawie” (z cyklu „36 widoków góry Fuji”) zbiory Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha

Ambasada Japonii w Polsce
Wydział Informacji i Kultury
Al. Ujazdowskie 51, 00-536 Warszawa

www.pl.emb-japan.go.jp
www.facebook.com/JapanEmb.Poland
e-mail: info-cul@wr.mofa.go.jp